

การศึกษาปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (Problems of Sexual Abuse in Sansai District, Chiang Mai Province)

งามพิศ จันทร์ทิพย์ พ.บ.

Ngampis Junthip M.D.

โรงพยาบาลสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

Sansai Hospital, Chiang Mai Province

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการล่วงละเมิดทางเพศมีจำนวนเพิ่มขึ้น เห็นได้ชัดจากข่าวที่เกิดขึ้นตามสื่อต่างๆ โดยรูปแบบของการล่วงละเมิด และอายุของผู้ถูกระทำมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาอาจมีมากถึงขั้นเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ก่อนวัยอันสมควร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาของผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศในอำเภอสันทราย โดยการรวบรวมข้อมูลจากแฟ้มผู้ป่วยที่เข้ามารับการตรวจที่โรงพยาบาลสันทราย ในช่วงเวลาดังแต่ 1 มีนาคม 2547 ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกล่วงละเมิดทางเพศในผู้ถูกระทำ และกลุ่มผู้กระทำ โดยวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลัง ผลการศึกษาพบว่ามีผู้ถูกระทำทั้งหมด 32 ราย เป็นหญิง 29 ราย,ชาย 3 ราย อายุน้อยที่สุดที่พบคือ 3 ปี จนถึงอายุมากที่สุดที่พบคือ 38 ปี ผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นคนที่รู้จัก เช่น เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด ผลการตรวจร่างกายที่พบบาดแผลของอวัยวะเพศ 16 ราย(50%)ไม่พบบาดแผล 14 ราย(43.75%) และพบว่ามีการตั้งครรภ์ 1 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการโดยมากไม่พบตัวอสุจิแต่มีกพบน้ำอสุจิในช่องคลอด ส่วนระยะเวลาตั้งแต่เกิดเหตุการณ์จนกระทั่งมาตรวจร่างกายผ่านไปตั้งแต่ 1 วันจนถึง 6 เดือน การให้การดูแลประกอบด้วยทีมสหวิชาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล และมุ่งเน้นถึงผลกระทบในด้านจิตใจของผู้ถูกระทำเป็นสำคัญ

การศึกษานี้มีประโยชน์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการให้การดูแล และสอดคล้องป้องกันในเชิงรุกในชุมชนต่อไป ด้วยความหวังว่าจะสามารถปกป้องไม่ให้มีผู้ถูกระทำเพิ่มขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ : การล่วงละเมิดทางเพศ

Abstract

There were many reports of sexual abuse daily involving different methods and ages of victims leading to different psychological and physical problems to the victims, such as pregnancy.

This retrospective descriptive study was done in Sansai hospital Chiang Mai Province from March 1,2004 to February 1,2007 .The aims of this study was to find out the problems in sexual abuse cases using a holistic approach. There was a total 32 cases, with 29 females and 3 males .The least age was 3 years old and the oldest age was 38 years old space. Abuser were stepfather, grandfather, boyfriend, internet friend and neighbor 16 cases (50.0%) had torn hymen, vagina or labia abrasion,14 cases(43.8%) had no lesion and 2 cases rejected vaginal

examination. One of the victims later became pregnant. Laboratory results showed that most cases were negative for sperm test and acid phosphatase test. Only 9 cases (28.1%) were positive for the acid phosphatase test.

Hopefully, the results of this retrospective study will motivate the community to be aware and cooperate to decrease the problem of sexual abuse in the future.

Keyword: Sexual abuse.

บทนำ

การล่วงละเมิดทางเพศเป็นปัญหาสังคมที่นับจะทวีความรุนแรง และเพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อทั้งผู้ถูกกระทำและครอบครัวอีกด้วย ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาปัญหานี้โดย National Center for Child Abuse and Neglect ในระหว่างปี ค.ศ.1979-1980 พบอุบัติการณ์ของการทารุณทางเพศในเด็กถึง 44,700 ราย¹ สำหรับในประเทศไทย พบว่าในปี 2545 มีผู้หญิงถูกข่มขืน และล่วงละเมิดทางเพศ เฉลี่ยวันละ 12 คน โดยมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีถูกข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศ เฉลี่ยวันละ 2 คน² และในจังหวัดเชียงใหม่ สถิติการดำเนินการช่วยเหลือเด็กของศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2547 พบเด็กถูกทารุณกรรมทางจิตใจและทางเพศ เป็นชาย 10 คน หญิง 54 คน ในปี 2548 พบเด็กถูกทารุณกรรมทางจิตใจและทางเพศ เป็นชาย 13 คน หญิง 39 คน และในปี 2549 ที่ผ่านมามีพบเด็กถูกทารุณกรรมทางจิตใจและทางเพศ เป็นชาย 11 คน หญิง 16 คน³ แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลโดยรวมทั้งในและต่างประเทศยังไม่สามารถแสดงถึงอัตราความชุกที่แท้จริงของการเกิดปัญหานี้ได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่มาจากรายงานผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ได้แจ้งความดำเนินคดี แต่ยังมีผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศอีกหลายรายที่ไม่กล้า หรือไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้⁴

การล่วงละเมิดทางเพศมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่การแตะต้องสัมผัสเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ จนถึงขั้นการข่มขืนกระทำชำเรา การล่วงละเมิดทางเพศสามารถส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งในด้าน

ร่างกายและจิตใจ อาจเกิดบาดแผลบริเวณอวัยวะเพศหรือทวารหนัก มีโอกาสติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ หรืออาจตั้งครรภ์ได้⁵ นอกจากนี้ ผลกระทบทางด้านจิตใจอาจทำให้รู้สึกกลัว ตกใจง่าย นอนไม่หลับ ซึมเศร้า มีอาการของโรควิตกกังวลชนิด Posttraumatic stress disorder มาด้วย รวมทั้งอาจก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศ เช่น เกือบก หรือสำส่อนทางเพศ^{7,8}

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นมากมายดังกล่าวแล้วนั้น หากหลายฝ่ายเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันในการให้การช่วยเหลือเพื่อหาทางปกป้องคุ้มครองกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อาจหวังได้ว่าอัตราการเกิดการล่วงละเมิดทางเพศอาจน้อยลงได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการถูกล่วงละเมิดทางเพศในผู้ถูกกระทำและกลุ่มผู้กระทำ และเป็นแนวทางในการให้การดูแล และสอดคล้องป้องกันในเชิงรุกในชุมชน

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบ Retrospective study ซึ่งทำการรวบรวมข้อมูลจากแฟ้มประวัติของผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศที่เข้ามาตรวจในโรงพยาบาลสันทราย ในช่วงเวลาดังกล่าวตั้งแต่ 1 มีนาคม 2547 ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2550 โดยรวบรวมจากแฟ้มประวัติได้ทั้งสิ้น 32 ราย

ขอบเขตการศึกษา

- ทำการศึกษาข้อมูลด้าน
- เพศของผู้ถูกรักษา
- อายุของผู้ถูกรักษา
- ผู้กระทำ
- ผู้นำส่ง
- ผลการตรวจร่างกายของผู้ถูกรักษา
- ผลการตรวจพบตัวอสุจิในช่องคลอดของผู้ถูกรักษา¹⁰
- ผลการตรวจพบน้ำอสุจิ (Acid phosphatase)¹¹ ในช่องคลอดของผู้ถูกรักษา
- ระยะเวลาตั้งแต่เกิดเหตุการณ์จนกระทั่งมารับการตรวจ
- การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์ โดยเน้นที่ผู้ถูกรักษาเป็นศูนย์กลาง โดยวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่และค่าสถิติร้อยละ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่พามาตรวจเป็นผู้ปกครอง(มารดา, น้ำ, พี่สาว, ลูก, ป้า) จำนวน 25 ราย (78.1%) ส่วนอีก 6 ราย(18.8%) มาตรวจด้วยตนเอง ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว มีการแจ้งความดำเนินคดีเพียง 21 ราย(65.6%) และไม่ได้แจ้งความดำเนินคดีถึง 11 ราย (34.4%) โดยพบว่าในกลุ่มนี้ผู้กระทำทั้งหมดเป็นแฟน หรือเพื่อนชายใกล้ชิด

ผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศจำนวน 32 ราย แยกเป็น เพศหญิง 29 ราย(90.6%) เพศชาย 3 ราย(9.6%) คิดเป็นอัตราส่วน 1: 9.4

ช่วงอายุของผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-20 ปี จำนวน 11 ราย(34.4%) แต่กลุ่มที่น่าเป็นห่วงและควรให้ความสนใจมากคือผู้ถูกรักษาที่อยู่ในช่วงวัยเด็กคือกลุ่มอายุต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 8 ราย(25.0%) และช่วงอายุ 11-14 ปี จำนวน 6 ราย(18.7%) เพราะอาจเกิดผลกระทบต่องิตใจเด็กได้สูง ดังตารางที่ 1

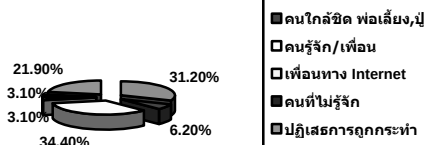
ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนร้อยละของผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ แยกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน(%)N=32
0-10	8(25.0)
11-14	6(18.7)
15-20	11(34.4)
21-30	5(15.6)
31-40	2(6.3)

ในส่วนของผู้กระทำส่วนใหญ่ เป็นคนรู้จัก(เพื่อน, เพื่อนบ้าน) 11 ราย(34.4%), เป็นเพื่อนชายหรือแฟน 10 ราย(31.2%), ปฏิเสธการถูกกระทำอ้างว่าเพียงแค่วางมือไปที่ยกนอกร้าน 7 ราย(21.9%), เป็นคนใกล้ชิดได้แก่พ่อเลี้ยงหรือปู่ 2 ราย(6.2%), เป็นเพื่อนทาง Internet 1 ราย(3.1%), และอีก 1 ราย(3.1%) เป็นคนที่ไม่รู้จัก ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงร้อยละแยกตามผู้กระทำการ

ล่วงละเมิดทางเพศ

ผลของการตรวจร่างกายพบว่า ตรวจไม่พบร่องรอยนิกขาด หรือบาดแผลใดๆที่อวัยวะเพศ 14 ราย (43.8%), พบร่องรอยการนิกขาดเก่าของเยื่อ

พรหมจรรย์ 11 ราย(34.4%), พบร่องรอยการฉีกขาดของเยื่อพรหมจรรย์ 4 ราย(12.5%), พบรอยถลอกของอวัยวะเพศภายนอก 1 ราย(3.1%), และไม่ยินยอมให้ทำการตรวจ 2 ราย(6.2%) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวนร้อยละของการพบร่องรอยบาดแผลที่อวัยวะเพศจากการตรวจร่างกาย

ลักษณะของบาดแผลที่อวัยวะเพศ	จำนวน(%) N=32
ไม่พบร่องรอยฉีกขาด/บาดแผล	14(43.8)
Old tear	11(34.4)
Tear hymen	4(12.5)
Abrasion of labia	1(3.1)
ไม่ยินยอมตรวจ	2(6.2)

ผลการตรวจหาตัวอสุจิโดยวิธี Wet smear for sperm count พบว่า ไม่พบตัวอสุจิ 17 ราย(53.1%), ไม่ทราบผลการตรวจ 12 ราย(37.5%), ไม่ยินยอมให้ทำการตรวจ 3 ราย(9.4%) แต่ไม่มีการตรวจพบตัวอสุจิในผู้ถูกล่วงละเมิดคนใดโดยการตรวจวิธีนี้เลย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : แสดงจำนวนร้อยละของผลการตรวจหาตัวอสุจิ โดยวิธี wet smear for sperm count

ผลการตรวจหาตัวอสุจิ	จำนวน(%)N=32
Negative (ไม่พบตัวอสุจิ)	17(53.1)
Positive (พบตัวอสุจิ)	0(0)
ไม่ทราบผล	12(37.5)
ไม่ยินยอมตรวจ	3(9.4)

ผลการตรวจหาน้ำอสุจิ (Acid phosphatase) พบว่า ตรวจไม่พบน้ำอสุจิ 12 ราย(37.5%), ตรวจพบ

น้ำอสุจิในช่องคลอดของผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ 9 ราย(28.1%), ไม่ทราบผล 8 ราย(25.0%), ไม่ยินยอมให้ทำการตรวจ 3 ราย(9.4%) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนร้อยละของผลการตรวจหาน้ำอสุจิ (Acid phosphatase)

ผลการตรวจ	จำนวน(%)N=32
Negative	12(37.5)
Positive	9(28.1)
ไม่ทราบผล	8(25.0)
ไม่ยินยอมตรวจ	3(9.4)

ผลการรวบรวมข้อมูลของการใส่ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่า ไม่ใส่ถุงยางอนามัย 20 ราย(62.5%), ใส่ถุงยางอนามัย 2 ราย(6.2%), ปฏิเสธการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 7 ราย(21.9%), ถูกกระทำอนาจารโดยใช้นิ้ว 3 ราย(9.4%) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 :แสดงจำนวนร้อยละของการใส่ถุงยางอนามัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การใส่ถุงยางอนามัย	จำนวน(%) N=32
ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยไม่ใส่ถุงยางอนามัย	20(62.5)
ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยใส่ถุงยางอนามัย	2(6.2)
ปฏิเสธการถูกล่วงละเมิดทางเพศ	7(21.9)
ถูกกระทำอนาจารโดยไม่มีการล่วงละเมิด	3(9.4)

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การถูกล่วงละเมิดทางเพศในอำเภอสันทรายมักพบในเพศหญิง แต่กระนั้นยังสามารถพบได้ในเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีจังหวัดเชียงใหม่

อายุที่พบว่าลูกด่วงละเมิดทางเพศมากที่สุดในอำเภอ สันทรายอยู่ในช่วงอายุ 15-20 ปีแต่กลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือกลุ่มอายุช่วงต่ำกว่า 15 ปี เพราะมีผลกระทบต่อจิตใจสูง โดยผู้กระทำส่วนมากเป็นคน รู้จักและเพื่อนชายหรือแฟนที่คบกันอยู่ ซึ่งเมื่อทำการ ทบทวนข้อมูลประวัติของผู้ถูกกระทำแล้วนั้น มักเป็น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของเด็กที่อยู่ในวัย เรียน อีกทั้งไม่มีการใส่ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการ ตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อีกด้วย ซึ่ง ปัญหานี้ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ตามมา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อไปถึงทำให้เกิดอัตรา การทำแท้งที่เพิ่มขึ้น หรือจากการที่หญิงตั้งครรภ์อยู่ใน วัยเยาว์ทำให้เกิดผลแทรกซ้อนได้ เช่น การคลอด ก่อนกำหนด,ภาวะขาดออกซิเจนของทารกแรกคลอด (Birth Asphyxia) ซึ่งหนทางหนึ่งที่จะช่วยในการ แก้ไขปัญหานี้ คือ การรณรงค์การให้ความรู้ใน โรงเรียน โดยการสอนเน้นให้เด็กนักเรียนมี เพศสัมพันธ์ในวัยที่เหมาะสม และสอนให้เห็นถึง ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ทำการ ป้องกันโดยใส่ถุงยางอนามัย เพื่อให้เด็กตระหนักถึง ปัญหาและหาหนทางในการปกป้องตนเอง และรู้จัก การป้องกันตนเองจากการถูกด่วงละเมิดทางเพศ

ในด้านครอบครัว และพื้นฐานทางสังคม ของกลุ่มผู้ถูกด่วงละเมิดทางเพศนั้น ส่วนใหญ่เป็น สมาชิกครอบครัวที่แตกแยก หรือบางครอบครัวได้ มอบหมายให้เด็กอยู่ในความดูแลของญาติเนื่องจาก ความจำเป็นในการประกอบอาชีพ¹² ทำให้การ สอดส่องดูแลยังไม่เพียงพอที่จะช่วยปกป้องพวกเขา ได้ การช่วยเหลือในด้านนี้อาจต้องกระทำโดยเข้าถึง ชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาและช่วยกันสอดส่องดูแล เพื่อให้พวกเขาได้รับการปกป้อง เพื่อลดความเสี่ยง ของการถูกด่วงละเมิดทางเพศ

การศึกษาครั้งนี้ยังพบอีกว่า ในด้านของ พยานหลักฐานที่จะช่วยในเรื่องของกฎหมาย อัน

ได้แก่ ผลการตรวจร่างกาย,การตรวจทางห้อง ปฏิบัติการ โดยเฉพาะการตรวจหาตัวอสุจิโดยวิธี wet smear for sperm count ที่ทำอยู่นั้น ยังไม่สามารถ ช่วยเพิ่มความหนักแน่นในด้านกฎหมายต่อรูปคดีได้ มากนัก เพราะผลการตรวจรวมทั้งระบบของการ รายงานผลนั้นปรากฏว่าไม่พบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง สาเหตุอาจเป็นเพราะระยะเวลาตั้งแต่ถูกกระทำ จนกระทั่งมาตรวจนานเกินไปจึงทำให้ตรวจไม่พบได้ อาจต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนหาวิธีการตรวจหาตัว อสุจิที่มี Sensitivity มากกว่านี้ และมีระบบการ รายงานผลที่แม่นยำมากกว่านี้ ซึ่งผู้ทำการศึกษา มี แนวคิดว่าจะร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพ เพื่อหาแนวทาง ในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานจุดนี้ต่อไป เพื่อให้กลุ่มผู้ถูกด่วงละเมิดทางเพศในอำเภอ สันทราย ได้รับการดูแลที่เหมาะสมในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจเด็กและสตรี ขึ้นในโรงพยาบาลสันทราย โดยมีคณะทำงาน ประกอบด้วยแพทย์, พยาบาล, เจ้าหน้าที่ตำรวจ, ครู, นักจิตวิทยา รวมทั้งสร้างเครือข่ายในชุมชนผ่านทาง เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและอส.เพื่อดำเนินงานในเชิง รุก เพื่อลดปัญหาการเกิดการด่วงละเมิดทางเพศใน อำเภอ สันทรายต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ทำการศึกษาขอขอบคุณ นายแพทย์วรุดิ โฉมวัชรกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสันทราย ซึ่งเป็น ผู้สนับสนุนและให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้, ขอขอบคุณ คุณสุมาลี ชัยศรีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ คำปรึกษาจนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรีจังหวัดเชียงใหม่ ในการเอื้อเฟื้อข้อมูลและ คำแนะนำในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลสันทรายที่ให้ความร่วมมือ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. American Humane Association National Study on Child Neglect and Abuse Reporting. Denver; 1981.
2. ผู้จัดการออนไลน์. ตะลึงตัวเลขเหยื่อข่มขืน 12 คน ต่อวัน จัดชุดช่วยด้านแรก. คุณภาพชีวิต 30 มกราคม 2550. เข้าถึงโดย: <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9500000011886>.
3. ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กและสตรี จ. เชียงใหม่; 2547-2549.
4. Kilpatrick DG, Edmunds CN, Seymour AK. Rape in America: A report to the nation. National Victim Center; 1992.
5. Cohen JA, Mannario AP. A treatment model for sexually abuse preschoolers. Journal of interpersonal violence; 1993(3): 115-131.
6. Finkelhor D, Korbin J. Child Abuse as International Issue. Child Abuse Negl; 1988(12): 3-23.
7. Stock JL, Bell MA, Boyer DK, Connell FA. Adolescent pregnancy and sexual risk taking among sexually abused girls. Fam-Plann-Perspect 1997; 29(5): 200-27.
8. Wacharasindhu A. Post-traumatic stress disorder following sexual abuse in a very young child. Chula Med J 1992; 36(8): 617-23.
9. อัมพร แจ่มสุบรรณและพิไลวรรณ กลีบแก้ว. ข้อเสนอแนะในการดูแลผู้ป่วยถูกข่มขืนกระทำชำเรา. วารสารนิติวิทยาศาสตร์ ของนิติวิทยาศาสตร์สมาคมแห่งประเทศไทย. 2543; 29(1): 35-37.
10. วิสูตร ฟองศิริไพบุลย์. การตรวจพบตัวอสุจิในช่องคลอดของหญิงที่ผ่านการร่วมประเวณีมา. วารสารนิติวิทยาศาสตร์ ของนิติวิทยาศาสตร์สมาคมแห่งประเทศไทย. 2538; 24(1): 13-20.
11. McClosky KL, Muscillo Gc, Noordewier B. Prostatic Acid Phosphatase Activity in the Postcoital Vagina. J Forensic Sci 1975; 20: 630-36.
12. วัชรวิ อ้นนาคและอัมพร เบญจพลพิทักษ์. การทารุณทางเพศในเด็ก: ผลกระทบต่อครอบครัวและกลไกการปรับตัว. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย. 2544; 9(1): 1-9.